

nog enkele aanhalen. Daarna zal ik echter proberen u iets meer duidelijk te maken, waarom dergelijke zaken zich juist nu afspelen.

Bezie de feiten en realiseer u, dat b.v. de Usa niet in de situatie is, waarin zij alle verplichtingen t.a.v. van de zekerheid van Israel kan overnemen tegen de wil van de arabische staten in. Indien de arabische staten werkelijk en met volle kracht protesteren, kan de Usa zich een dergelijke houding zeker niet permitteren, want deze staten zijn in de olie en de Usa, maar zeker een groot deel van haar bondgenoten, kan grotendeels worden drooggelegd, indien deze staten dit werkelijk wensen.

Voor de Usa zou dit op zijn minst een sterke beperking in het verbruik van olieproducten betekenen en dat zou weer betekenen, dat de heilige koeien van deze tijd, de auto's, heel wat minder kilometers zouden kunnen afleggen. Wat voor een politicus ontoelaatbaar is, daar het in dit land een grote en niet af te remmen politieke crisis zou betekenen, waarbij anderen dan de twee grote partijen wel eens alle macht in handen zouden kunnen krijgen.

Egypte is voor een behoud en opvoeren van zijn welvaart ook voorlopig nog ten dele van de arabische staten afhankelijk, maar heeft, om het volk enigszins tevreden te kunnen stellen, op korte termijn een redelijke toename van de algemene welvaart van node, indien de huidige leiders altans aan het bewind willen blijven. Dit land kan het zich dan ook niet veroorloven, een vrede te sluiten, waar tegen de oliestaten grote bezwaren hebben en waartegen religieuze leiders protesteren.

Het zal u duidelijk zijn, dat dit alleen te bereiken is, wanneer een dergelijke vredesovereenkomst op zijn minst door de PLO wordt geduld. Wat weer betekent, dat deze groep palestijnen tenminste in de te sluiten vrede worden gekend en bij een werkelijk verdergaand vredesverdrag partners zijn in alle onderhandelingen. Israel zal dan de PLO officieel als volwaardig onderhandelingspartner moeten aanvaarden en voorlopig is dit zeker nog niet het geval.

Ook Israel verkeert in moeilijkheden. Het wil dan wel beloven, dat het op de duur alle bezette gebieden zal teruggeven, maar op korte termijn zal een regering dit niet door kunnen zetten - zelfs indien zij dit begeert - omdat het volk in deze te zeer verdeeld is.

Nog steeds gaat een zeer belangrijk deel van de israeli's uit van het standpunt: wat wij hebben, moeten wij ook houden. Een meerderheid wil in ieder geval alle maatregelen treffen om zich te kunnen beschermen tegen de buitenwereld, vooral de arabieren. Een klein deel wil zelfs, desnoods met de macht van wapenen, het oude land van eens weer geheel in joodse handen brengen.

Opvallend is het wantrouwen, dat de meerderheid van het volk en een meerderheid van de politici beweegt. Maar wil je het vertrouwen van anderen kunnen genieten - b.v. in verband met beloften in verdragen - dan zul je toch ook de anderen vertrouwen moeten schenken.

Dat de israeli's dit niet werkelijk doen, is langzaam duidelijk geworden. Vandaar, dat eventuele verdragspartners niets alleen op vertrouwen zullen baseren, maar voor alles

garanties en zekerheden zullen eisen. Wat weer betekent, dat bondgenoten van Israël allerhande verplichtingen op zich moeten nemen om zelfs een bespreken van een mogelijke vrede tot stand te kunnen brengen.

In feite is er nog steeds sprake van een patsituatie, ongeacht alles, wat officieel weer in beweging is gekomen. Nogmaals: eerst wanneer Israël bereid is vredesonderhandelingen te beginnen, waarbij ook de palestijnen aan tafel kunnen zitten, kan er mogelijk een werkelijke vrede ontstaan. De arabische staten, met hun vele belangen in de westelijke wereld, zullen alleen dan een vrede goedkeuren en zelfs mede op een juiste uitvoering daarvan ook door minderheden toezien.

Voor het palestijnse volk zowel als voor landen als b.v. Libanon zou dit inderdaad een zegen zijn. In een land als Libanon b.v. zou dan de palestijnse invloed en daarmee een groot deel van de gewapende macht van de moslims wegvallen. Er blijven dan in dit land nog wel christelijke militie actief en groepen van vooral linkse moslimstrijders, maar dezen kunnen elkaar in evenwicht houden, zodat dan politieke onderhandelingen weer onvermijdelijk worden en de staat met haar machtsmiddelen de vele kleine opstandelingen opperhoofden op hun plaats kan zetten.

Vergeet niet, dat de werkelijke grote gewapende macht, die mede vele conflicten en terreurdaden veroorzaakt, bestaat uit palestijnen. Wat meer is: de palestijnen hebben alle redenen om te vechten en zich een zo groot mogelijke macht eigen te maken in Libanon: denk maar eens aan hetgeen er gebeurde met het El-Zater-kamp.

Nogmaals: een vrede zou inderdaad de beste oplossing voor alle partijen zijn. Maar zij zou voor Israël o.m. betekenen, dat alle vestigingen buiten de oude grenzen van 1967 opgegeven moeten worden en dat men zelfs op zijn minst een soort islamitische enclave met toegangsweg rond de grote moskee van Jeruzalem zou moeten toestaan.

U zult, wanneer u de ontwikkelingen hebt gevolgd, wel begrijpen, dat een volledig aan dergelijke voorwaarden beantwoorden er voorlopig nog niet in zit. Al deze mensen spreken dan ook wel over vrede, maar in feite denken zij voortdurend over een mogelijke oorlog.

In Egypte overwegen vooraanstaande personen op dit ogenblik, hoe men, bij een falen van verder vredesoverleg of een te lang uitblijven van beslissingen, men zijn aanzien nog zal kunnen redden. Heethoofden onder de militairen, de politie en bijna alle lagen van de bevolking vragen zich reeds nu af, op welke wijze men de oorlog met Israël in een dergelijk geval met één klap zou kunnen beëindigen door een algehele overwinning en stellen onopvallend reeds nu eisen t.a.v. bewapening, zorgen reeds nu voor bepaalde trainingen van troepen, die eventueel zouden moeten worden ingezet.

Zoals er nu in Israël groepen zijn, die overwegen, hoe men, eventueel met gebruik van wapens ook tegen eigen regering, in staat zou zijn de vijand te verslaan en eigen gebied uit te breiden tot bijbelse afmetingen.

Zeker, het gaat hierbij om een minderheid in Israël en betreft zeker geen meerderheid in Egypte. Maar de denkbeelden

zijn er en bepaalde plannen liggen reeds nu klaar. Wat, ondanks alle officiële stellingen en mededelingen, de situatie heel erg moeilijk maakt.

Een dergelijke spel wordt op het ogenblik gespeeld met Laos, Cambodja, Vietnam en China. Mogelijk klinkt het u als westerlingen vreemd in de oren, wanneer wordt verklaard, dat de chinezen bepaalde grenspalen verplaatst zouden hebben. Men ziet dan over het hoofd, dat bij deze z.g. strafexpeditie enige grenskorrektries mede tot de opzet behoorden. Zoals wij u trouwens reeds verteld hebben. Het gaat hier om enkele reeds voordien omstreden gebieden van kleine omvang, maar vooral om enkele strategisch nogal belangrijke punten.

Of Vietnam zelfs op dit ogenblik bereid is, voor een vrede met de grote boze buurman deze offers te brengen, lijkt mij vraagwaardig. Zeker, omdat er op dit ogenblik sprake is van een reeks andere gebeurtenissen, die men in het westen mogelijk eveneens afdoet als propaganda. Ik doel op infiltratie van troepen in Laos en een overbrengen van zwaardere wapens naar de nog steeds strijdende troepen van het oude regime in Cambodja.

Want het is een feit, dat Pol Pot de laatste weken door de chinezen, grotendeels door de lucht, bevoorrad en bewapend wordt. En dit zal zeker de vredelievende gevoelens van de vietnamezen niet bevorderen.

Zeker, ook hier hoort men de mensen over vrede spreken. Hanoi roept uit, dat het graag over vrede wil spreken. Kom maar naar Hanoi. Of wanneer je dit niet wilt, zullen wij aan de grensbesprekingen kunnen voeren. Wij zijn zelfs bereid, de onderhandelingen afwisselen in Vietnam en China te voeren.

Let wel: men biedt niet aan, in China te onderhandelen, omdat dit een verlies van gezicht zou betekenen voor Vietnam. China spreekt eveneens verzoenend. Men wil de broeders in het zuiden geen werkelijke schade toevoegen, maar zij moesten alleen een lesje hebben. China stelt, dat het werkelijk vrede wenst en bereid is onder voorwaarden over te gaan tot een uitwisseling van diplomatieke posten en wat al niet meer.

Denken doet men anders. China overweegt nog steeds, hoe het zijn invloed in Cambodja en Laos dermate kan opvoeren, dat ook Vietnam in zijn invloedssfeer komt te liggen. Daarbij overweegt men handelingen, die gewapend optreden, staatsgrepen en dergelijke inhouden. Men spreekt dus wel over vrede, maar denkt nog steeds in termen van oorlog.

De vietnamezen zijn trouwens, wat dit betreft, ook geen heiligen. Terwijl zij spreken over hun bereidheid, ondanks alles wat hen werd aangedaan, vrede te sluiten met China, zenden zij reeds nu extra troepen naar Cambodja en overwegen, in hoeverre steun aan Laos verleend kan worden. Want men wil nu eenmaal de invloed en macht, die men daar nu bezit, ten koste van alles behouden en zo mogelijk uitbreiden.

Misschien zijn alle partijen vanuit hun eigen standpunt wel gerechtvaardigd, wanneer zij denken in de termen van strijd en mogelijke strijd. Maar hun woorden van vrede kunnen dan niet als oprecht beschouwd worden.

In Arabie strijden twee landen aan de grenzen. De ene groep is uiterst links georiënteerd, de andere behoudend rechts. Onder druk van rijke landen sluiten zij mogelijk vrede. Maar

het is wel zeker, dat beide partijen ondertussen opstandige bewegingen in elkanders gebied blijven steunen en uit proberen te rekenen, hoe hun invloed op het land van de buurman kan worden uitgebreid. En ook hier denkt men wel degelijk in termen van terreur, moordaanslagen en ander geweld.

Soms hebben dergelijke gevallen iets van een tragikomedie, zoals het vredelievend spreken en optreden van de heer Amin, die zelf de leiding van zijn leger op zich heeft genomen en sindsdien overwinnend terugtrekt voor een vijand, die ondanks alles op de meeste fronten nog steeds hardnekkig oprukt.

In weer andere landen zien wij, hoe er een politieke strijd tussen partijen wordt uitgevochten. Moorden, terreur, geweld, ontvoeringen komen steeds meer voor, roof is kennelijk een geheel aanvaarde methode geworden voor hen, die hun strijdkas willen spekken.

In Ethiopie zijn opstanden aan de gang. In India dreigen gewelddadigheden. In Pakistan zijn politieke moeilijkheden en kleine gewapende conflicten te konstateren. In Indonesie heerst nog wel rust, maar blijkt het steeds moeilijker om de staatkundige eenheid van alle daar levende volkeren ook in feite te handhaven.

Het is overigens te hopen, dat de machthebbers de kleine opstandige bewegingen als tot nu toe zal behandelen en beoordelen: als rampokkers. Want de gevolgen zijn niet te overzien, wanneer men dergelijke nu nog niet zo belangrijke groepen zou zien als aanduiding, dat gehele volksgroepen in opstand komen. Zou dit gebeuren - en er zijn mensen in de leiding, die in deze richting denken, dan zou veel van hetgeen in de afgelopen jaren ondanks alles bereikt werd, teloor gaan.

Bezie dit alles en luister naar de betrokkenen. Zij zullen u allen zeggen, dat zij voor de vrede zijn. Dat zij werkelijk een overeenkomst met hun tegenstanders willen bereiken. Maar gelijktijdig zijn zij reeds aan het overwegen, hoe zij hun belangrijkste tegenstanders met alle middelen kunnen uitschakelen.

Waarom? In de menselijke geschiedenis komen dergelijke zaken steeds weer voor. Maar wanneer u wilt begrijpen, waarom juist in deze tijd zoveel van dergelijke toestanden gelijktijdig aan het licht komen, moet u rekenen met de werkelijke situatie.

Wij leven in het begin van het aquarius-tijdperk. U weet dit, want van alle kanten wordt dit steeds weer verkondigd. Dit betekent echter ook, dat in steeds sterkere mate geheel verschillende gevoels- en gedachtenwerelden tegenover elkaar komen te staan.

De gevestigde tradities van het afgelopen tijdperk tenderen naar macht en oliarchische structuren. De nieuwe tendens echter wijst eerder in de richting van gedeelde macht en gedeeld bezit, eist inspraak, wil kommunaal werken en wenst een ontwikkeling, waarbij de heiligheid van bezit veel minder nadruk krijgt en zelfs de macht steeds meer afhankelijk gesteld moet worden van een ingrijpen door degenen, die deze macht in feite verlenen of delegeren.

Het is duidelijk, dat dit een moeilijke situatie wordt. Degenen, die in de oude machtstructuren hun eigen belangen zien, hun positie daarin willen behouden en mogelijk zelfs eerlijk er van overtuigd zijn, dat men alleen, wanneer deze

deze machtsverhoudingen in stand kunnen worden gehouden hun eigen leven en een juiste leefwijze voor de massa behouden kan worden, zullen alle middelen gebruiken, om hun invloed feitelijk te handhaven, ook wanneer zij naar buitentoe schijnbaar aan de eisen van vernieuwers tegemoet schijnen te komen. Wat meer is, zij zullen alle beschikbare middelen, van beloning en propaganda tot terreur, willen gebruiken om de nieuwe mentaliteit te bestrijden en haar invloed te beperken.

Nu is dit jaar een saturnusjaar. Een jaar dus, waarin tegenstellingen scherper dan voorheen kenbaar worden. Of, om het plechtig te stellen: een jaar dat rechterlijke kwaliteiten toont.

Juist in dit jaar valt het niet zo gemakkelijk meer allerhande zaken uit verleden en heden verder verborgen te houden. Je kunt niet meer in het geheim opereren, zonder een grote kans te lopen, dat er iets uitlekt en grote moeilijkheden ontstaan. Zelfs mensen als van der Klauw, van Agt en Wiegel hebben dit in de afgelopen maanden reeds meerdere malen moeten constateren - om even in uw eigen land te blijven.

Sortgelijke ontdekkingen hebben bestuurders van vele grote steden in uw land en elders eveneens al gedaan. Ik wil u er in dit verband op wijzen, dat de strijdbare mentaliteit en het maken van plannen om eigen wil ten koste van alles door te zetten zeker niet alleen internationaal speelt.

Voorbeelden? Grensblokkade door boeren, die op deze wijze beslissingen van hun regering terug willen draaien. Bezettingen van bedrijven en voorbereiding om dit op korte termijn te kunnen doen in vele landen. Bezetting van mijnen door mijnwerkers. Belegering van metaalfabrieken en bezetting van metaalfabrieken door metaalarbeiders. Uitsluiting van bepaalde mensengroepen uit het werk door andere groepen arbeiders in meerder landen, maar tot op het ogenblik vooral in Engeland.

Stakingen van genezend personeel, medici, maar ook ambtenaren, onderwijzers, mensen in de verzorgingssector zijn aan de orde van de dag. Gewelddadigheid door burgers tegen burgers neemt overal hand over hand toe. Konfliktpatronen waar je maar kijkt. En steeds weer tekenen van een planning, die al ruime tijd voor het uitbreken van het conflict plaats vond, plannen en voorbereidingen, die kennelijk reeds gemaakt werden op het ogenblik, dat de betrokkenen de gehele buitenwereld nog van hun goede wil en vredelievendheid probeerden te overtuigen.

Ik wil niet beweren, dat de groepen, die tegen de gevestigde orde in willen gaan en zo luidkeels roepen, dat zij wel tot ingrijpen gedwongen worden, ook allen gelijk hebben. Wel stel ik, dat steeds duidelijker wordt aangetoond, dat het aloude patroon van macht en beheersing door minderheden niet zonder meer voort te zetten is in de nu aangebroken periode.

Ik aarzel niet om het samenvallen van al dergelijke ontwikkelingen toe te schrijven aan een geestelijke en meerdere kosmische beïnvloedingen. Om de keuze, waarvoor de mensheid hierdoor komt te staan, heel eenvoudig weer te geven, zou ik willen zeggen: de mensen moeten nu kiezen tussen de engelen en de duivel.

Want engelen werken voor een ieder en allen ter ere van het geheel - i.c. God; de duivels werken tegen een ieder en

allen om hun eigen positie en macht te vergroten en zijn bereid aan dit egoïstische streven een ieder en alles op te offeren.

Wie in zichzelf kiest, kan mogelijk met de mond belijden, dat hij voor de gemeenschap werkt, terwijl hij diep in zichzelf bezig is met zijn eigen carrière en voortdurend bereid is anderen daaraan op te offeren. Voorbeelden hiervan zijn er te over.

Wij zien politici, die besluiten nemen, die in feite tegen de belangen van hun eigen volk ingaan, omdat zij voor zich daarvan voordeel verwachten. Wij zien vakbondsleiders, die eisen stellen, waarvan zij wel degelijk weten, dat zij niet te rechtvaardigen zijn. Wij zien militairen, die bewapening, ingrijpen en zelfs oorlog bepleiten, terwijl zij wel degelijk weten, dat deze zaken niet noodzakelijk of onvermijdelijk zijn, maar hun eigen rang of aanzien hopen hierdoor te verhogen. En zo kan ik nog wel even verder gaan.

Deze mensen denken in wezen aan zichzelf. Maar wanneer je alleen aan jezelf denkt, is in feite de gehele wereld je vijand. Iets wat naar mijn mening tot de mensen te weinig doordringt.

Men denkt: ach, iemand, die mooi sociaal spreekt, zal toch zeker niet de tegenstander zijn van degenen, voor wie hij al die mooie woorden over heeft. Maar wat dacht ? Hij spreekt wel mooie en treffende woorden, maar daarbij denkt zo iemand maar al te vaak alleen of voornamelijk aan zichzelf. Men denkt aan eigen bedrijf, eigen winstpercentage, eigen belang.

Wanneer er dan iemand komt, die terecht of ten onrechte iets aan deze belangen probeert af te doen, dan ontstaat er meteen trammelant en zijn alle mooie woorden op slag vergeten.

Wie redelijk redeneert, zal erkennen, dat dit in feite zeer menselijk is. Maar wanneer een mens daardoor nu eens emotioneel sterk geladen wordt, zal hij mogelijk overgaan tot daden - die hij als zelfverdediging beschouwt - die door niets te rechtvaardigen zijn.

Wij leven nog steeds in een periode met vele golven van rood licht, ook wit licht komen wij in deze tijd niet bepaald tekort. Hierdoor zal menige mens tot beslissingen komen, die hij redelijk of zelfs zakelijk nooit kan verantwoorden. Om zichzelf te beschermen komt hij tot een gewelddenken, een machtsdenken, waarvan hij dan ook zelf vaak het slachtoffer zal worden.

De kans, dat er als gevolg van dit alles een niet te voorkomen of te remmen wereldoorlog uit zal breken, is in deze dagen nog niet zo groot. Er is wel enige mogelijkheid daartoe, de dreiging is wel degelijk ook in dit jaar zo nu en dan aanwezig. Maar de kans, dat er een werkelijk wereldomvattend konflikt uitbreekt, is nog rond 2 tot 2½ jaar van ons verwijderd.

Zelfs dan is het nog niet zeker, dat die oorlog een feit wordt: uiteindelijk hebben wij in de afgelopen tijd de kans gezien een konflikt, dat mogelijk tot grote omvang uit zou groeien, tijdig af te remmen door invloed uit te oefenen vanuit de geest. Ja, dit had inderdaad te maken met de reacties van Rusland op het Chinees-vietnamese konflikt.

Het is voor ons dus wel degelijk mogelijk de wereldoorlog te voorkomen of sterk te beperken. Maar is het voor ons ook

mogelijk om, zelfs indien wij dit zouden wensen, de oude verhoudingen te handhaven en de bestaande belangen te beschermen? ik meen van niet. Want dit omvat te veel mensen en te veel beslissingen.

Een mens, die eerlijk is, zal toegeven, dat hij vaak bezig is met zijn eigen belangen en eigen belangrijkheid. Indien men dan echter toch ook aan anderen blijft denken en wanneer werkelijk de nood aan de man komt, voor anderen evenveel overheeft als voor zichzelf, dan is er niets aan de hand.

En gelukkig komen er steeds meer mensen, die zo denken en handelen. Het jammere daarbij is, dat velen onder hen de anderen nog niet schijnen te kunnen verstaan, laat staan kunnen begrijpen.

Soms is het geen wonder, dat men anderen niet kan verstaan, want velen meten zich een jargon aan, dat alleen door ingewijden juist geïnterpreteerd kan worden.

Men stelt b.v., dat het, uit sociaal-pedagogische overwegingen, noodzakelijk is de massa in bepaalde wijken te beïnvloeden, zodat zij in opstand komen en de deskundigen dan een verbetering van leefklimaat en woonklimaat tot stand kunnen brengen, dat tot een betere sociale aangepastheid zal voeren. Om dit mogelijk te maken zal men de feiten op gepaste - lees bedriegelijk eenzijdige - wijze duidelijk moeten presenteren. Wanneer je dan ook nog hoort, dat dit alles voert tot een zo sterk mogelijke sociale bewustwording van de betrokken mensen, die zo aangepast kunnen worden aan de eisen van een moderne samenlevingsstructuur, klapper je mogelijk wat met de oren onder het motto: gooi het maar in mijn pet, dan zal ik het later wel uitzoeken. Want je weet niet, wat met deze fraai klinkende zinsneden in feite bedoeld wordt.

Anderen maken het nog erger en spreken over in gemeenschapsharmonie, die alleen uit een konfliktmodel kan worden geboren. Wat volgens mij ongeveer betekent: rust kun je krijgen, wanneer je alle andersdenkenden eerst bewusteloos slaat.

Het optreden van dergelijke mensen doet mij overigens vermoeden, dat deze mensen eerder mijn uitleg dan hun eigen verklaringen als uitgangspunt nemen voor hun handelwijze.

Alleen wanneer de mensen elkander kunnen leren begrijpen en bereid zullen zijn steeds naar een ieder te luisteren, zelfs indien men het met diens stellingen of uitgangspunten niet eens is. Maar tot men zover is, blijkt de mogelijkheid enige harmonie te bereiken en geweld uit te schakelen voor namelijk een innerlijke zaak te zijn.

Zeker, vele mensen spreken ook nu over vrede. Maar dit is dan een vrede, die zij alleen zullen aanvaarden op grond van hun eigen eisen en termen. Zij willen met een ieder samenwerken, maar dan alleen op basis van hun eigen standpunt en ter bereiking van hun eigen doelstellingen, of die nu voor anderen goed of slecht zijn.

En dit betekent, dat deze mensen wel spreken in termen van vrede, maar volgens hun denken voortdurend in oorlog zijn met allen, die de euvele moed hebben een ander doel na te streven, of de juistheid van hun denkbeelden in het geding wagen te brengen.

Dergelijke mensen denken, ondanks hun woorden, niet

termen van hetgeen gemeenschappelijk mogelijk is. Zij denken in tegenstellingen en gaan uit van hetgeen niemand buiten zichzelf juist acht en volgens hen waar gemaakt moet worden, ondanks allen en ten koste van alles.

Waaraan dergelijke mensen dan toe plagen te voegen, dat zij de middelen, die zij gebruiken, ook zelf niet aangenaam vinden, maar dat - zoals de orde van Ignatius van Loyola reeds placht te stellen - de middelen door het doel geheiligd worden.

Mogelijk zijn daardoor in de ogen van velen, vele in feite niet aanvaardbare middelen, zoals marteling, onrecht, misbruik van vertrouwen, heilig. Maar wanneer ik zie, hoe zelfzuchtig de doeleinden zijn, die men beweert in het belang van het algemeen na te streven, kan ik doel, middelen en de strevendenden moeilijk anders dan als schijnheilig betekenen.

U wenst het iets duidelijker? Goed. Mensen strijden voor de armen, onderdrukten in andere landen, want alle mensen zijn gelijk en gelijkberechtigd, maar zeggen gelijktijdig, dat al die surinamers in eigen land nu eindelijk maar eens moesten oprotten.

Anderen beweren: ik ben geen antisemiet. Er zijn zelfs joden onder mijn beste vrienden. Maar die joden moeten in ons omroepbestel niet zo sterk op de voorgrond treden. Wanneer zij dit wensen te doen, moeten zij maar naar Israel gaan.

Diep bewogen voert men actie voor een emancipatie van de naturellen in Zuid Afrika, maar mompelt gelijktijdig, dat die kaffers hier maar weg moeten blijven. Aan de universiteit is toch al plaatsgebrek en nederlanders moeten voorgaan.

Met andere woorden: feitelijk probeert men degenen af te stoten, zelfs te verdrijven, die men zegt, te willen helpen. Vrede spreken en oorlog denken, volgens mij.

Dergelijke mensen zijn overigens vaak zeer idealistisch of zelfs vroom en fijn. Maar, zo redeneren zij: Wanneer ik God aanroep en deze helpt en geneest niet, terwijl de duivel dit wel doet, zal ik mij voorlopig aan de duivel moeten houden. God moet maar begrijpen, dat ik niet tegen, maar in feite voor hem werk op deze wijze. Indien ik dus middels de duivel iets geneens, zal God mij dit niet alleen vergeven, maar mij zelfs daarvoor prijzen, want ik doe er een goede daad mee.

Op die manier kun je heel wat verschrikkelijke goede daden verklaren. Ook bestellingen van wapentuig, bestemd om medemensen te doden, kun je zo tot een zaak maken, die God wel moet goedkeuren. Zoals men op soortgelijke wijze het nemen van verantwoordelijkheden verontschuldigt, waarvan men zelf wel beseft, dat men die beter niet op zich had kunnen nemen. Zelfs een ingrijpen in de feitelijke belangen en wilsvrijheid van anderen, waar je in wezen niets mee te maken hebt en dat dan ook nog met alle denkbare dwangmiddelen wordt zo tot een zaak, die volgens hen, die deze dingen doen, de Here welgevallig dienen te zijn.

Wil je echter vergaan in de richting van het aquarius-denken, dan zul je moeten beseffen: Ik kan een mens niet veranderen en heb geen recht een ander zijn vrijheid te ontnemen, tenzij hierdoor voor mij of zwakkeren directe schade ontstaat. Evenmin kan de instelling van een mens door mij veranderd worden. Ik zal dus moeten uitgaan van hetgeen er is

niet van hetgeen volgens mij wenselijk is.

Indien ik te maken heb met een ambtelijk apparaat, zo kan ik duizend maal stellen, dat hetgeen zij doen niet goed is, maar bereik er weinig mee. Ik kan deze mensen immers niet beletten met alle middelen, ook wanneer dit er meer zijn dan die, waarover ikzelf kan beschikken, hun voorstellen waar te maken en hun inzichten door te zetten.

Indien ik veranderingen aan wil brengen, mag ik mij niet tegenover de instelling opstellen en van buitenaf voortdurend alternatieven aandragen, maar ik zal a.h.w. deel moeten worden van het apparaat en van binnenuit alternatieven moeten doen beseffen.

Elke ambtelijke gemeenschap pleegt naar buitentoe een eenheid te vormen, ongeacht de strijd en geschillen, die intern bestaan. Op het ogenblik, dat echter sterke verschillen van mening een dergelijke groep in twee of meer partijen splitsen is de kans, dat degenen, over wie men pleegt te beslissen, hun stem kunnen doen horen en zelfs daarmee resultaat boeken, die groter worden.

Kortom: op deze wijze zal de besluit- en handelingsvaardigheid van een instantie wel afnemen, maar daardoor staat men wel meer open voor alternatieve benaderingen van bepaalde problemen.

Op soortgelijke wijze zou men zelfs binnen een international tegenstellingen kunnen scheppen, die voeren tot een grotere openheid en een beter besef van hetgeen in feite door het merendeel van de mensen gewenst wordt.

Al schijnt men het niet te beseffen: men kan een dergelijk in vele landen werkend bedrijf niet dwingen tot actie middels protesten van buitenaf. Zelfs fabrieksbezettingen en boycot hebben uiteindelijk maar weinig resultaat en vertragen ten hoogste de ten uitvoerlegging van hetgeen de zaak zich voordraagt. Boycot de Shell? Die doet eenvoudig tijdelijk pijn, maar men schelp dicht in het besef, dat men het bedrijf niet kan missen en denkt ondertussen: daas maar verder, zo dadelijk mag je zelf alle schade betalen. De winsten blijven veilig en dus is vanuit het standpunt van het bedrijf alles verder in orde.

Wat de aanvallers vergeten, is het feit, dat bedrijven zoals de Shell wel degelijk ook goede dingen doen voor de mensen. Men spreekt daarover tegenwoordig bij voorkeur niet. Maar een international brengt ook veel tot stand. Technieken worden ontwikkeld, kennis wordt overgedragen. Men maakt, zij het dat het eigen belang hierbij een rol speelt, het arbeiders mogelijk te volgen en hun kinderen naar school te laten gaan. Men bouwt een medische verzorging op, die beter is dan die, waarover men zonder het bedrijf zou kunnen beschikken.

Men schept een kleine mate van weelde, om de arbeiders tot prestatie te prikkelen, maar brengt zo gelijktijdig een beeld van een andere wijze van leven tot stand.

Ik geef toe, dat in bepaalde landen de mensen worden uitgebuit. Maar daar tegenover staat dan voor hen de mogelijkheid iets te leren, zich vaardigheden eigen te maken en iets beter te leven dan zij zonder de investeringen enz. van het bedrijf zouden hebben kunnen doen. En ook dit dient men in zijn beschouwingen op te nemen.

Men zou dus moeten proberen, binnen het bedrijf het besef tot stand te brengen, dat het van belang is, zoveel mogelijk waardering en populariteit te verwerven. Dan zou men met het bedrijf en anderen te samen de voorzieningen uit kunnen breiden in alle landen.

Belangrijk is daarbij, dat men op velerlei wijzen, maar altijd middels overreding, duidelijk maakt, dat het niet voldoende is de regering van een land te beïnvloeden, maar dat men ook waardering dient te vinden voor zijn beleid onder de werkers.

Bij een dergelijke benadering blijft de international een ongrijpbare internationale groep. Deze groep zal nog steeds blijven denken in de termen van winst en omzet. Maar zij zal een groter deel van de omzet gebruiken om de mensen te helpen meer mens te worden. Zelfs een klein deel van de winst zal dan steeds meer worden besteed om de mensen in de verschillende landen tot een hoger peil van kennis, vaardigheid en vrijheid te brengen.

Er zijn voorbeelden te geven van landen, waarin dit inderdaad gebeurd is, omdat de international besepte, dat deze benadering ook voor haar eigen belangen de beste was. Ik spreek nu met name over Shell, maar zou evengoed kunnen spreken over ITT, Fruits incorporated, Anaconda copper en Meining, Dupont Nymours of anderen.

Al deze internationale bedrijven brengen vaak ook goede dingen tot stand. Zij zijn ongrijpbaar, wanneer je probeert van buitenaf hun werkwijze te veranderen - zij kunnen te gemakkelijk wegvlugten uit landen, waar men het hen te moeilijk maakt. Maar van binnenuit zou je heel veel kunnen veranderen in hun handelwijze, wanneer je maar duidelijk weet te maken, dat hetgeen zij geven ook zijn rente opbrengt.

Vergeet niet, dat denkbeelden van eenheid en broederschap binnen een departement of een international wel degelijk bestaan en zelfs van groot belang worden geacht.

Binnen een departement zal men steeds weer proberen elkander te sauveren, wanneer dit maar even mogelijk is, zal men zich inzetten voor de verwezenlijking van plannen, die door anderen in het departement ontwikkeld zijn, zelfs wanneer men persoonlijk zijn twijfels heeft omtrent de juistheid van een plan of genomen beslissing.

Er mag haat en nijd tussen de mensen onderling heersen, maar zodra de buitenwereld in het geding komt, denken zij opeens: het is ons departement, ons aller gezag, ons aanzien, dat in 't geding komt. En dan worden strijd en verschil van mening tijdelijk vergeten, tot het probleem is opgelost. Uitzonderingen op deze mentaliteit komen wel voor, maar zijn verre in de minderheid.

In een international zal men mogelijk degene, die voor een fout verantwoordelijk is, ontslaan. Maar wanneer hij door de buitenwereld wordt aangeklaagd daarvoor, zal men toch alles doen om hem te sauveren en in het gelijk te doen stellen. De aanklagers behoren immers bij de buitenwereld en de beklagde is er ondanks alles " een van ons". En zou een ontslag de schuld te duidelijk maken, dan hou je zo iemand bij de groep en " promoveert hem weg". Iets, wat ook in vele

staatsinstanties voorkomt.

Deze vaak zeer sterke gevoelens van innerlijke verbondenheid berusten echter voorlopig nog op het feit, dat men een tegenstelling schept tussen eigen groep en de rest van de wereld - of dit nu bewust of onbewust gebeurt.

Daarom tref je zo vaak een houding van : ons bedrijf heeft niets te maken met de noden en belangen van bepaalde staten, of de meningen van bepaalde groepen. Wij zijn bereid naar beste weten voor een ieder, die voor ons werkt, te zorgen, maar niemand moet zich in het hoofd halen ons te vertellen, hoe wij zaken moeten doen.

Ons departement heeft nu reeds zoveel jaren lang voortdurend de planning gehad voor - vul zelf in - en nu denken opeens een stel idioten, die van ons werk geen begrip hebben, dat zij het beter zouden kunnen? Dit is niet aanvaardbaar. Het is eenvoudig een ontkenning van onze betekenis en onze waarde. Daarom zullen wij onze opzet zoveel mogelijk doorzetten, of er nu natuurbeschermers en andere groepen in verzet komen of niet. Alleen tegen bevoegden zullen wij anders moeten optreden, maar zelfs dan zullen wij op grond van onze deskundigheid onze voornemens kunnen doorzetten. Helaas moeten wij soms wijken voor politieke overwegingen, maar dat betekent nog niet, dat wij het op zullen geven.... Technici mogen een andere benadering aanbevelen, economen mogen bezwaren hebben, maar het is onze opzet. Wij zullen trachten, onze waarde en waardigheid nogmaals te bewijzen door ondanks alle verweer onze plannen door te voeren.

Zelfs wanneer blijkt dat een bepaald plan niet haalbaar is, zullen wij weigeren andere voorstellen, hoe redelijk ook, op zich, te aanvaarden en zullen wij zelf met een ander voorstel komen, dat wel doorgezet kan worden. Want het is onaanvaardbaar, dat buitenstaanders zich bemoeien met zaken, waarvoor wij aansprakelijk willen zijn.

U kent die mentaliteit heus wel, wanneer u even nadent. Denk maar eens aan de strijd rond de Koekampluis. En beseft dan ook, dat deze mensen weliswaar streven voor het nut van het gemeen en schijnbaar dus denken in termen van vrede, maar in feite met allen buiten eigen gemeenschap voor eigen gevoel in oorlog zijn.

Realiseer u, dat dergelijke groepen ook onderling vaak in een soort oorlog gewikkeld zijn. Zo bestaat er dus altijd een soort strijd in uw land tussen CRM en Defensie, terwijl beiden in Financiën weer een vijand zien.

Ik wil u hiermede duidelijk maken, dat dit denken in termen van een soort oorlog overal voorkomt, dat dergelijke tegenstellingen tussen denken en uitingen overal voorkomen.

Indien de mensen langzaam aan wat meer bewust kunnen worden gemaakt van de zin van broederschap, die een wederkerigheid in verantwoordelijkheid met zich brengt, dan zou men dergelijke tegenstellingen beter op kunnen lossen. Vooral omdat men dan ook eerder zal gaan beseffen, dat bepaalde lasten en taken alleen in samenwerking te dragen zijn. Dan zou de mensheid een stapje verder komen.

Deze tijd is er een van ontstellend veel omwentelingen, die waarschijnlijk eerst over rond 25 jaren op hun werkelijke

betekenis kunnen worden ingeschat.

Op het ogenblik voltrekken zich over de gehele wereld grotere mentale veranderingen, die meer tot standbrengen dan men zelfs in de afgelopen 10 jaren heeft kunnen waarnemen. Over rond 4 à 5 jaren zullen vele van die veranderingen, die nu ontstaan, meer kenbaar worden. Maar voor men beseffen kan, hoe ingrijpend dit alles is geweest duurt nog wel een 25 jaar.

Er is een mogelijkheid tot verbetering van deze wereld. Maar dat kan alleen waar worden, wanneer er een innerlijke verandering in de doorsnee mensen tot stand komt.

Spreeken over vrede en denken in termen van oorlog is op het ogenblik voor de mens natuurlijk, zoals in het verleden al het geval was. U bent natuurlijk zelf uitermate vredelievend. Maar hoe vaak denkt u er over na, hoe u een ander een hak zoudt kunnen zetten? Hoe vaak vraagt u zich af, hoe u een ander duidelijk zoudt kunnen maken, dat u van betekenis bent en die ander maar in mindere mate?

Hoevaak komen dergelijke strijdlustige gedachten niet bij u op, al gaat het maar om eenvoudige dingen als het schoonmaken van een trappenhuis, of het onder druk zetten van iemand, die wel alle rondjes meedrinkt, maar daarmee zelf bepaald niet gul pleegt te zijn? Hoe vaak voelt u de behoefte iemand eens flink op zijn nummer te zetten en denkt u er een lange tijd over na, hoe dit te verwezenlijken zou zijn?

Voor mij is dit ook een vorm van oorlogdenken. U verkeert in feite met een deel van uw omgeving zo nu en dan op voet van oorlog. Toch spreekt u over de noodzaak in vrede samen te gaan e.d. Maar hoe is dit te bereiken, wanneer u niet bereid bent een ander eerst te aanvaarden, zoals en voor wat hij werkelijk is? Vergeet niet: vrede betekent met anderen samenzijn en samengaan, zonder eisen te stellen.

Vrede is een toestand van samengaan en samenwerken, waarbij een ieder zijn eigen kwaliteiten en eigenschappen inbrengt en ook het volste recht heeft dezen voor zich te behouden.

Maar ja, dat is een houding, waaraan de meeste mensen door de vele emoties en frustraties dit jaar wel niet aan toe zullen komen.

Stel, dat de paus werkelijk naar Nederland komt en episcopaat en gelovigen werkelijk toespreekt. Hij zal zeggen, dat men de kerk trouw moet zijn, veel moet bidden enz. Met het gevolg, dat zowel mensen als Gijsen en Simonis als anderen menen, dat zij gelijk hebben gekregen. Gevolg: toespitsing van de onderlinge vijandschappen en grotere nadruk op de onderlinge geschillen.

Men demonstreert voor de vrijheid in een bepaald land. Best. Maar welke vrijheid bedoelt u? Die van Frelimo of van een andere groep, democratie volgens uw normen of wat? Bestaat er een vorm van "vrijheid", die zo specifiek is, dat zij alle andere vormen, die de vrijheid voor zich opeisen overtreft?

Een frelimovrijheid zou b.v. voor velen toch weer een diktatuur betekenen, maar nu van mensen met de eigen huidskleur. Ook in Namibie. Ik dacht, dat je alleen over vrijheid kunt spreken, wanneer de mensen onderling samenwerken, elkaar achten en elkander met zo weinig mogelijk regels aan banden leggen.

Maar ja, mensen die er in wezen buiten staan, kiezen

vaak partij zonder te weten, waarvoor zij in wezen kiezen. Besef echter, dat de afrikaander met zijn houding in Namibie vanuit zijn standpunt gelijk heeft, maar dat ook de verschillende andere partijen vanuit hun standpunt uit gelijk hebben.

Wanneer wij rechtvaardig willen zijn, is er geen voorkeur mogelijk. Kiezen wij voor degenen, die zich nu vrijheidsstrijders noemen, zo moeten wij er ons van bewust zijn, dat deze mensen mogelijk goed op de strijd zijn ingesteld, maar niet over de mensen beschikken, die het land na hun overwinning op korte termijn enige welvaart kunnen bezorgen. Hun overwinning zou jaren van chaos betekenen, waaronder anderen van hun ras te lijden krijgen.

Zoals wij ons er van bewust moeten zijn, dat enige relatie met zuid Afrika de eerste 15 jaren noodzakelijk zal zijn, indien dit gebied enige mogelijkheid tot vooruitgang en welvaart op gebied van handel e.d. wil kennen.

En zoals wij er ons van bewust moeten zijn, dat dit alles de zuidafrikaander nog niet het recht verleent, zijn eigen bewind hier in te stellen, en mede te bepalen, onder welke wetten men voortaan in dit gebied zal leven. Zoals men evenmin het recht heeft de enige belangrijke haven voor zich te reserveren, daar deze voor een ontwikkeling van dit Namibie hard nodig is.

Misschien zouden ook hier de mensen moeten leren aan anderen te vragen: wat kunnen en willen jullie voor ons doen zonder ons iets op te dringen, wat wij niet werkelijk wensen. Wat de belangrijkste vraag is van allen: hoe kan men tot een harmonie, een vorm van samenwerking, komen, waarbij elk op zijn eigen wijze, maar toch te samen met de ander, verder kan gaan.

Kreten als: men heeft ons misbruikt, men heeft ons ons land ontstolen, hoe waar ook, helpen niet, om de werkelijke problemen op te lossen. Men leeft vandaag en moet de problemen van heden aan pakken, zelfs wanneer dit betekent, dat men het verleden moet laten rusten.

Zoals Israel wel kan vertellen, dat vroeger, 2000 jaar geleden, zijn volk dit gehele gebied bezeten heeft, maar daaraan volgens mij nog niet de konsekwentie mag verbinden, dat het dus gerechtigd is, al dit land weer te bezetten. Want sindsdien hebben er anderen gewoond en hun rechten zijn dus van recentere datum dan die van de Israëli's.

Zoals de tijd, dat nederlanders met hun westindische kompagnie slaven naar Suriname brachten en uitbuiten al lang voorbij is. De mensen zijn daarna toch vrij geworden? Zij zijn nu toch vrije en zelf aansprakelijke mensen? Waar halen zij dan het recht vandaan om de nederlander als zondebok voor eigen fouten en falen te beschouwen en op grond van een verleden, dat zijzelf niet gekend hebben, eisen te stellen? Erg reëel lijkt mij een dergelijke benadering van de relatie niet.

Zeker, indien deze mensen hun waarde kunnen bewijzen, dient er voor hen een plaats te zijn en wanneer zij nederlands burger waren, dient die er ook in Nederland voor hen te zijn. Op het ogenblik, dat zij zich beschouwen als surinamer met een recht op hulp en steun van de nederlander, een vergoeding voor onrecht, hun voorvaderen eens aan gedaan, handelen zij onjuist.

Men brengt tegenstellingen tot stand, wanneer men zich gedraagt, of men alleen maar rechten heeft. De nederlander zal dan in de surinamer in toenemende mate een vijand, een parasiet in zijn gemeenschap, zien. En hij zal steeds minder geneigd zijn, datgene te geven, wat op een soms brutale wijze wordt geëist.

Indien diezelfde surinamers echter bewijzen, dat zij gelijkwaardig zijn aan nederlanders, zullen zij al snel door de nederlanders als soortgenoten worden aanvaard. E verleden of geen verleden, in het heden is die aanpassing voor de mensen uit de west noodzakelijk, omdat zij anders steeds minder mogelijkheden zullen vinden, om in uw land te leven, te wonen en te werken. Wat trouwens geldt voor gastarbeiders ook: het heden eist van hen, dat zij zich zo goed mogelijk aanpassen aan de gemeenschap, die hen werk en onderdak biedt.

Wanneer de "vreemdelingen" uitgaan van het standpunt: ik zal je helpen je problemen op te lossen, maar kijk daarna ook eens naar de mijne, kan er harmonie en vrede zijn tussen hen en de inboorlingen van dit land.

Kortom: praatjes over vrede en goedzijn voor elkaar hebben weinig waarde in een maatschappij, waarin de tegenstellingen steeds scherper worden geëtaleerd. Ook dit is spreken van vrede en denken over oorlog.

Ik stel, dat in elk milieu, van het hoogste tot het laagste, in feite wordt gedacht in tegenstellingen, in een soort strijdpatroon. Oorlog dus. Dat bepaalt het gebeuren meer dan alle zoete woorden over vrede, rechtvaardigheid en samenwerking. En degenen, die zo vredelievend om begrip voor hun standpunt vragen, moeten eens diep in zichzelf schouwen en ontdekken, dat zij in feite bedoelen, dat anderen aan hun inzichten onderworpen moeten zijn en hun beslissingen dienen te gehoorzamen.

Om een hagenaar te citeren, die ik kortgeleden afliuisterde: Wanneer je Groenevelt hoort, is het een heer. Maar wanneer je ziet, hoe hij reageert op onze omstandigheden, dan lijkt het meer het Groene Zoodje - zinspelende op de plaats, waar eens de gebroeders de Witt werden gehangen.

Een opmerking, die ik voor rekening van de betrokkene laat, maar die wel de oorlogsmentaliteit demonstreert. Kijk eens door de dingen heen. Besef, dat vakbonden het recht hebben, redelijke eisen te stellen, maar dat zij daar dan ook wat meer tegenover dienen te stellen dan de bereidheid, zoet verder te werken.

Besef dat jubel zoals Carter ontving, een soort carnavalsgebeuren wordt, wanneer de juichers met zachte dwang voor dit doel zijn aangevoerd. Dat dit nodig is, zegt meer omtrent de waarheid dan beelden van juichende mensen.

Gedachten en werkelijke feiten zijn van meer betekenis dan woorden van vrede, die op het ogenblik in feite geen cent waard zijn. Overeenkomsten zijn niets waard, wanneer er niet een wijze van denken en handelen acht staat, die ze waar kan maken.

En de vele overeenkomsten en verdragen, die dit jaar gesloten worden, hebben allen het karakter van een voorlopig kompromis, terwijl elk der deelnemers in stilte reeds nagaat

en met welke middelen hij alsnog zijn zin kan krijgen. Een situatie, waarbij men de deelgenoot bij het kompromis ziet als iemand, die je tegenstander is en blijft.

Wat er uit al die zaken uiteindelijk voort moet komen? Wanneer men werkelijk vrede op aarde wenst, zal men allereerst moeten leren inzien, dat samenwerken mogelijk is zonder overeenkomst van opinie.

Men zal moeten beseffen, dat mensen kunnen samenleven en samenwerken ondanks hun geschillen. Zoals het volgens mij weinig uitmaakt of iemand nu kommunist of katholiek is. In het ene geval zit de paus in Rome, in het andere in Moskou. Maar de neiging, anderen aan zich te onderwerpen, bezitten beiden.

Zoals het weinig verschil maakt, of men nu leeft in een socialistische of kapitalistische maatschappij. Wanneer de mensen menselijk blijven tegen elkaar, kan een ieder het onder beide systemen heel goed hebben, in andere gevallen heeft de meerderheid het onder beide systemen even slecht.

Het gaat niet om een systeem, een theorie, het gaat altijd weer om de mens zelf. Beseff, dat dergelijke verschillen alleen maar uiterlijk zijn en dat elke mens wel zijn eigen kwaliteiten en mogelijkheden bezit. Dan is een samenwerking mogelijk en kunnen de mensen innerlijk de vrede gaan beleven, omdat zij zich niet voortdurend door anders denkenden en levenden belaagd gevoelt.

Vind je eenmaal de innerlijke vrede, die voortkomt door het aanvaarden van het bestaande, dan ontwikkelt de mens al snel een mate van empathie, waardoor hij de gevoelens van anderen beter kan beseffen en zo tot een steeds juister aanpassing aan het geheel kan komen.

Door onderlinge aanvaarding en begrip sterft de oorlog, het oorlogsdenken en wordt de vrede een werkelijkheid in plaats van een woord.

Zoek steeds weer naar hetgeen u met anderen kan verbinden. Wanneer een mens zich boven anderen plaatst, of meent buiten de gemeenschap van anderen te moeten staan, schept hij de angsten en de gevoelens, die strijd ten gevolge hebben.

Zolang u denkt zelf beter, meer uitverkoren of hoger dan een ander te zijn, voedt u ook het oorlogsdenken in uzelf. Gaat u uit van een gelijkheid, dan vreest u anderen niet zo zeer meer en kunt u uit uw innerlijke vrede kracht putten om het juiste te doen en de andere te helpen zich in zijn eigen waarden en volgens eigen mogelijkheid waar te maken. Dit, zonder daardoor anders te worden of u anders voor te doen, dan u innerlijk weet te zijn. Dan heeft u eindelijk spreken over vrede veranderd in een leven in vrede.

Wanneer de mensen zo leren denken, behoeft men niet meer bang te zijn voor oorlog. Want de strijd is gemeenlijk de uitvlucht van hen, die niet weten, wat zij in de praktijk werkelijk zijn en waar kunnen maken.

Oorlog, geweld, zijn middelen van de zwaksten - innerlijk bezien. Het is de greep van macht en bezit door hen, die vrezen, op een andere wijze hun begeren niet te kunnen verwerven. Zoals het een poging tot verblinding is bij degenen, die

vrezen, dat de wereld hen zal zien, zoals zij weten te zijn. Ik raad u dus medelijden te hebben met degenen, die zo onzeker en zwak zijn, dat zij menen alleen hun betekenis te kunnen tonen door auto's van anderen in brand te steken, ruiten in te gooien en dergelijke dingen te doen.

Het lopende jaar zult u nog vele voorbeelden zien van dit spreken over vrede en denken in termen van oorlog. Maar mogelijk zult u reeds aan het einde van dit jaar zo hier en daar een lichte kentering bespeuren, waarbij doen steeds meer op de voorgrond komt en de theorieën steeds verder op de achtergrond geraken., waarbij geschollen steeds minder aandacht krijgen, omdat op vele gebieden de neiging tot samenwerken op de voorgrond gaat treden.

Indien dit het geval is vrienden, dan heeft het lopende jaar geestelijk en stoffelijk zijn vruchten afgeworpen, ongeacht de geschillen, die nu optreden, het onderlinge geweld, dat voorkomt.

Ik hoop, dat u, wanneer u weer eens denkt over de Chinezen, die anderen, die liberalen, of asocialen enz., waar u zich aan pleegt te ergeren en waar u zichzelf tegenover meent te mogen stellen, dit alles niet geheel vergeet.

Zoek de werkelijke mogelijkheid en waarde van een ieder te beseffen en vraag u af, welke waarde in uw ik daarmee zodanig korrespondeert, dat zij een basis voor begrip en samenwerking zou kunnen vormen.

Uit deze verdraagzaamheid kan naast samenwerking ook een werkelijke naastenliefde voortkomen. Uit dit aarzelend aanvaarden van de anderen kan een werkelijke menselijke broederschap ontstaan.

Geloof mij, de tijd is niet zo ver meer, dat de mensheid zich alleen nog door een dergelijke broederschap tussen alle mensen op deze wereld zal kunnen handhaven. Hebt u commentaar?

x U zegt, dat oorlog voortkomt uit hoogmoed, angst?

- En begeerte dan. Een mens is hoogmoedig, omdat hij, uitgaande van eigen ideaal, niet kan of wil beseffen, hoezeer dit in wezen overeenkomt met vele andere idealen en leringen.

Een mens is begerig: hij wil hebben, wat hij meent, dat een ander heeft en zal een ander aanvallen om het te verwerven, zelfs wanneer de ander dit niet feitelijk bezit.

De mens vreest voortdurend, dat hetgeen hij als zijn recht en verworvenheid beschouwt, door anderen kan worden aangetast zonder zich te realiseren, dat het enige wat je werkelijk kunt bezitten tot de inhoud van je persoonlijkheid behoort en dus onaantastbaar is.

Ik hoop, dat dit voldoende is. Endaarbij blijft het kennelijk. Ik heb geprobeerd u enkele dingen duidelijk te maken, die op het ogenblik reeds spelen en in de komende maanden nog sterker op de voorgrond zal gaan treden, naar ik vrees.

Trek u maar niet te veel aan van hetgeen ik gezegd heb over China en Vietnam of over Israel en Egypte. Die zaken liggen nu eenmaal zo en u kunt er niets aan veranderen in deze dagen. Op uw eigen niveau kunt u met het gestelde reeds veel doen en veel veranderen aan uw relatie tot medemensen. Wijdt daaraan uw aandacht en vergeet niet het volgende: een broederschap, die steeds sterker wordt en groeit, wordt ook steeds meer een bepalende factor

t.a.v. de reacties van anderen.

Spreek niet te veel over vrede en denk niet te veel
gedachten over strijd, oorlog en het onderwerpen van anderen.

Goeden avond. (bekort)

-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Dit tweede deel van de avond dient te handelen over
esoterie en dergelijke dingen. Ik zou dit graag op mijn eigen
wijze in een vertellende trant doen.

Petrus stond aan de hemelpoort, toen er een erg ver-
fomfaaid duiveltje aan kwam strompelen. Als portier geïnteres-
seerd in allés, wat er op straat gebeurt, vroeg Petrus, wat er
met het duiveltje gebeurd was.

Och Petrus, zo huilde het duiveltje, mag ik even naar
binnen om een bad te nemen en mij wat op te knappen, want zo
durf ik mij in de hel niet te vertonen. Ik ben op aarde in de
handen van een exorcist gevallen

Petrus vond, dat dat eigenlijk niet goed mogelijk was
maar, goedgehartig als hij is, gaf hij uiteindelijk zijn toestem-
ming, mits het duiveltje door een zijdeur zou gaan en niet te
lang zou blijven. Dan kon het de douche in het poortwachters-
huisje wel even gebruiken. Want al mogen duiveltjes niet de
hemel binnen, zijn huisje was in feite de hemel nog niet.

Een douche, meer is er daar niet. Want al heeft Petrus
al eeuwen geleden een zitbad aangevraagd, dank zij de traagheid
van enkele hemel-ambtelijke instanties, is het nog steeds niet
geïnstalleerd. Want ook de hemel gaat met zijn tijd mee.

Het duiveltje nam dus het begeerde bad. Maar o ellende:
het waste zich natuurlijk met hemels water, want de poortwach-
terswoning is nu eenmaal op de hemelse waterleiding aangesloten.
Zo verdween veel van het duister uit zijn uiterlijk en kwam
het als een mislukte kruising tussen een engeltje en een
duiveltje naar buiten.

Petrus zat erg met de zaak in, want het duiveltje
durfde nu natuurlijk helemaal niet meer naar de hel terug te
gaan. Maar na overleg met enkele instanties heeft men het nu
een plaatsje in het voorgeborchte gegeven, waar het ingeschreven
staat als ontheemde.

Een verhaal met enige moraal. In de meesten van ons
steekt gemeenlijk nogal wat van een duiveltje. Maar het demonische
in ons wordt gemeenlijk zwaar op de proef gesteld, omdat wij ons
proberen te gedragen als goede mensen of geesten. Wanneer onze
streken weinig resultaat hebben, proberen wij uiteindelijk vaak
goed, begrijpend, welwillend te handelen, ook al zijn wij dit
van binnen niet werkelijk.

Heel wat mensen gedragen zich alleen goed, omdat zij
het gevoel hebben, dat zij anders door hun burens niet op prijs
zullen worden gesteld. Zoals er mensen zijn, die ter kerke
gaan, omdat dit niet doen hun omzet zou kunnen schaden.

Maar dat werkt op ons in, ongeveer als de douche van
Petrus: wanneer je voortdurend het goede doet, desnoods ondanks

jezelf, dan heeft dit invloed op je denken en gewoonten: je kunt op de duur het goede niet eens meer geheel terzijde stellen, wanneer je dit zou willen, omdat het een soort deel van je persoonlijkheid is geworden. Heel vaak is dit in feite het begin van een louteringsproces.

Mogelijk zegt u nu, dat er in u toch werkelijk niets demonisch schuil gaat. En wanneer ik deze schare van engelen voor mij wat aandachtiger bezie, zo constateer ik met leedwezen, dat zelfs engelen soms aan zelfoverschatting lijden.

Wanneer wij ons bewust zijn van ons ware ik, dan wordt het voor een mens ook wel moeilijk. Wij zien dan meteen, hoe slecht wij zijn, maar vergeten veelal, dat wij ook veel goeds doen. Of omgekeerd natuurlijk.

Ik meen, dat de werkelijke esoterie vooral berust op een eerlijk zijn tegenover jezelf. Dus toegeven, dat je wel eens wat goeds doet, dat je wel fouten maakt en hebt en je niet afvragen, wat de bureu wer wel van zouden zeggen, wanneer zij dit wisten.

Zeker, wanneer je eerlijker jezelf bent, zullen anderen soms denken, dat je gek bent of wel heel brutaal. Maar dat kan ook sukses hebben onder omstandigheden. Dus daarom niet getreurd.

Een van de fouten, die mensen vaak maken, is gelegen in hun benadering van hetgeen zij op aarde doen. Zij tellen niet, wat zij anderen ontnemen onder het motto, dat zij toch ook veel goeds tot standbrengen. En de mensen, die in de hemel geloven, willen aan dit goede zelf hun recht op de eeuwige zaligheid verbinden, terwijl zij gemakshalve even vergeten, dat zij hun loon voor het goede, dat zij deden, ruimschoots ontvangen hebben of zelfs namen.

Wie dit vergeet, kan trouwens zelfs moeilijkheden ervaren, wanneer hij in de geest komt. Want wanneer je voor het goede, dat je deed, een te ruime beloning ontvangen hebt, zul je alleen het bewustzijn daaraan nog behouden. Maar recht op hulp van anderen, die dit goede genoten, heb je niet meer. Wat hen betreft heb je al meer gehad, dan je in feite daarvoor toekwam en is het dus een afgedane zaak.

Sommige mensen verlangen naar het goddelijke licht. Wel. Dit licht verwerf je voornamelijk door al hetgeen je meer gegeven dan ontvangen hebt, zodat in dit opzicht de opbrengst van een leven nogal eens tegenvalt. In de schaduwferen zul je heel wat mensen aantreffen, die - juist dank zij dit effect - zeer verontwaardigd zijn en niet wille begrijpen, dat zij heus niet zoveel zonder eigen belang voor anderen hebben gedaan, dat zij daardoor in het volle licht dienen te verkeren.

Nog een laatste verhaaltje: Het was een heel rustige dag aan de hemelpoort. Vaak gebeurt dat niet, maar er was toevallig in een groot deel van de beschaafde wereld een autoloze zondag en in de kleine oorlogen had men kennelijk besloten, een tijdelijk wapenstilstand in acht te nemen. U begrijpt, dat er op een dergelijke dag niet veel de trap op komt huppelen.

Petrus had dan ook zijn hangmat buiten gehangen en lag in een short van een onverwacht toch zaliggeworden Amerikaanse tourist lekker te zonnen, toen hij opeens constateerde, dat er toch nog drie mensen tegelijk de trap op kwamen.

Het bleken een nonnetje, een hippie en een deftig geklede zakenman te zijn. Uiteindelijk stonden zij daar, kennelijk bien étonné de se trouver ensemble om daarna met verbaasde ogen te staren naar Petrus, die hen vroeg, wat zij wensten. Nu moet ik toegeven, dat een gebaarde sleutelbewaarder in 'n badbroekje met aloha-motieven een bijzonder schouwspel vormt. Vooral omdat voordien slechts een van de drie in zijn bestaan geloofd had.

"Ik wilde graag mijn verloofde spreken" sprak met oude nonnetje, verdroogd en gerimpeld, alsof het was gemummificeerd door haar aanstaande heiligheid.

"Oh juist", reageerde Petrus met een breede glimlach. U wilde dus naar binnen? "Daar heb ik voor geleefd," sprak het nonnetje. De hippe figuur beweerde, dat hij eigenlijk niets wenste. "Weet je, ik heb met een trip te veel. Nu ben ik hier terecht gekomen en weet niet, hoe ik terug moet.

"Geen interesse dus?" "O ja, man. Het is hier te... Oeh." Petrus dankt voor de goedkeuring en wendde zich tot de zakenman: "Als ik terug kan .." begon die. "Helaas niet, wij hebben hier eenrichtingsverkeer" sprak de sleutelbewaarder. "Dus niet naar binnen?" "Ik zal wel moeten, ik moet toch ergens blijven," zuchtte de man met aktetas. "Wij hebben daarvoor hier meerdere mogelijkheden" stelde Petrus hem gerust, en wees hem in vooruitbetaling aangeboden travellercheques af met de opmerking, dat geld is hier waardeloos. Waarop de zakelijke nog somberder begon te kijken, terwijl hij steunde "wat een ellende".

"Zal ik maar met u beginnen" stelde Petrus voor. Maar de droefgeestige reageerde: "helpt u eerst dat oude besje maar". Waarop het nonnetje onmiddellijk groter werd en betoogde, dat men een bruid des Heren nooit als ' besje dient te beschouwen.

Petrus, die met haar conduitestaat terug kwam, onderbrak haar met de opmerking, dat zij zich ongetwijfeld op aarde als een bruid had gedragen, maar als zij dan geen besje was, zij toch te krengerig was geweest om onmiddellijk de hemel binnen te mogen. Het hippie, zo melde hij vervolgens, haalde het wel, maar dan ook maar net.

Laat die griet dan maar in mijn plaats binnen, melde deze highe heer. "Maar dan moet u naar die andere plaats, want deugden voor twee had u kennelijk niet" wierp Petrus tegen. "Hindert niet" sprak de hippe. "Ik heb in mijn leven al zoveel sores gehad, dat ik er vast gauw wennen zal".

Toen deed Petrus ook Oeh in een poging om ook even hip te zijn en haalde zijn baas er bij. En ja, hoor: het nonnetje mocht naar binnen en in een hoekje zitten en de hippie mocht zelfs, in plaats van te beginnen als leerling engel, meteen als volwaardige kracht aan het werk. Hij mocht meteen naar binnen vliegen en deed dit, gewend aan trips als hij was, met veel verve en gratie.

Maar de zakenman, die op zijn recht wilde staan, kreeg zijn rechten: derde deur links beneden, somber maar warm. Want tijdens zijn leven had hij altijd gesteld, mensen zijn mensen, zaken zijn zaken en in zaken dient menselijkheid niet mee te tellen.

Goeden avond.

Zeer sterk bekort.

d.d. 16 maart 1979